

Aan de gemeenteraad

Onderwerp

Voortgang renovatie Museum Boijmans Van Beuningen

Op welke gronden deze brief? /Waarom nu voorgelegd?

Wij rapporteren uw raad twee keer per jaar over de renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen (MBVB). Overeenkomstig de regeling risicovolle projecten. Wij bieden u hierbij de voortgangsrapportage over de periode 1 september 2022 tot en met 28 februari 2023 aan.

In deze brief informeren wij u over de meest recente stand van het Voorlopig Ontwerp (VO) voor de renovatie. Wij hebben het VO financieel laten doorrekenen door twee externe bureaus en we hebben een inhoudelijk (pre)advies gevraagd aan een aantal onafhankelijke adviesorganen en aan MBVB (zelf).

Wij zijn naar aanleiding van de uitkomsten van deze doorrekeningen en de (pre) adviezen samen met de museumdirectie en de architect tot de conclusie gekomen dat we het ontwerpproces tijdelijk moeten onderbreken. Deze periode benutten we om te onderzoeken op welke onderdelen en op welke wijze we het project kunnen bijsturen.

In de vergadering van 4 april 2023 hebben wij geheimhouding op de *“Notitie Toelichting bouwkostenramingen Renovatie Museum Boijmans Van Beuningen”* opgelegd overeenkomstig de artikelen 87 en 88, tweede lid, van de Gemeentewet en artikel 5.1, tweede lid onder b, van de Wet Open Overheid. Deze notitie bevat financiële gegevens waarmee derde partijen bij de (toekomstige) aanbestedingsprocedures voordeel zouden kunnen hebben ten nadele van de gemeente als opdrachtgever.

De *“Notitie Toelichting bouwkostenramingen Renovatie Museum Boijmans Van Beuningen”* ligt onder geheimhouding in de digitale kluis ter inzage. Wij stellen op grond van ons beleidskader ‘verstrekking openbare en geheime informatie aan de raad’ voor na 5 jaar (4 april 2028) een herbeoordeling te doen van de geheimhouding.

Relatie met het coalitieakkoord/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Raadsbesluit Aanwijzing risicovol project (19bb896);
- Raadsbesluit Renovatie Museum Boijmans Van Beuningen (21bb16081);
- Motie Het beste museum voor het geld (18bb11431);
- Toezeggingen renovatie MBVB: Voorlopig Ontwerp (22bb007963), pandeigenaren Westersingel (22bb007964), entree (22bb007966), update motie (22bb007967), partijen met elkaar in gesprek (22bb007968).
- Beleidskader verstrekking openbare en geheime informatie aan de raad

Toelichting:

Inleiding

In het najaar van 2022 heeft de architect in een intensief traject een hernieuwd ontwerp voor het entreevolume (de 'Entree-Belly') ontwikkeld. Het vraagstuk rondom het entreevolume aan de voorkant van het museum is complex, omdat op een relatief beperkt oppervlak veel functies bij elkaar komen.

In december 2022 is het VO afgerond. Wij hebben direct daarna op basis van het VO - en niet zoals gebruikelijk op basis van het Definitief Ontwerp (DO) – een bouwkostenraming laten maken. Ook hebben wij opdracht gegeven voor een second opinion

De reden daarvoor is dat wij bij een eventueel tegenvallend resultaat vroegtijdig in het proces adequaat kunnen optreden.

Wij hebben uw commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte (BWB) op 23 november 2022 over deze ingelaste stap geïnformeerd.

Doorrekening VO

De gemeente wordt onder andere in haar vastgoedbezit geconfronteerd met prijsstijgingen en hoge inflatie. Dat geldt ook voor de renovatie van MBVB. Wij hebben aan twee externe bureaus opdracht gegeven om - los van elkaar - een bouwkostenraming op basis van het VO te maken. Uit beide ramingen blijken prijsstijgingen (ten opzichte van december 2021) van zowel materiaal als arbeid. Deze prijsindex is momenteel aanzienlijk hoger dan het gemiddeld indexeringsniveau van 2,5 % dat ten grondslag lag aan de raming bij het raadsbesluit van december 2021.

De twee ramingen overstijgen het door uw raad vastgestelde projectbudget van € 223 miljoen (excl. btw, prijspeil einde werk) met € 35 – € 70 miljoen.

Een belangrijk deel van de kosten is gemoeid met het restaureren en renoveren van het rijksmonument Van der Steur en de realisatie van het logistieke centrum onder de Belvédère. Juist op deze onderdelen laten de twee onafhankelijke kostenramingen de grootste verschillen zien: voor wat het logistieke centrum betreft is er een significant verschil in de ramingen bij de kosten voor de bouwkuip en de aansluiting op de bestaande kelders van de huidige gebouwen. De ramingen van de kosten voor de restauratie en renovatie van het gebouwdeel Van der Steur verschillen op de onderdelen afbouw en brandveiligheidsvoorzieningen. Bij de 'Entree-Belly' worden de constructieve kosten verschillend ingeschat. Tot slot is er een verschil in de inschatting van de zogenaamde uitvoeringskosten van de aannemer.

Een nadere toelichting op de bouwkostenramingen vindt u in de "Notitie Toelichting bouwkostenramingen Renovatie Museum Boijmans Van Beuningen". Deze notitie bevat

financiële gegevens waarmee derde partijen bij aanbestedingsprocedures voordeel zouden kunnen hebben ten nadele van de gemeente als opdrachtgever.

De *“Notitie Toelichting bouwkostenramingen Renovatie Museum Boijmans Van Beuningen”* ligt daarom onder geheimhouding in de digitale kluis ter inzage voor de leden van de raad.

Pre- adviezen over het VO.

Wij hebben het VO - eerder dan gebruikelijk bij het DO - ook inhoudelijk door verschillende partijen laten beoordelen, namelijk door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, commissie voor Welstand en Monumenten, de externe klankbordgroep (ingesteld naar aanleiding van de motie “Het beste museum voor het geld” (18bb11431) en de museumdirectie.

De oordelen variëren van enthousiast (de externe klankbordgroep) tot niet positief op (onderdelen van) het VO.

De kritiek van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de commissie voor Welstand en Monumenten richt zich in de kern op de aantasting van de monumentale waarden zonder dat dat goed verantwoord kan worden c.q. zonder dat daar toegevoegde waarden voor het rijksmonument tegenover lijken te staan.

De museumdirectie vindt onder meer de bezoekerslogistiek in de entree functioneel onvoldoende, evenals de bezoekersbeleving.

De adviezen zijn opgenomen als bijlage bij deze raadsbrief¹.

Hoe nu verder?

Wij hebben naar aanleiding van de uitkomsten van de twee externe doorrekeningen van het VO en de (pre) adviezen, besloten om het ontwerpproces gedurende een aantal maanden te onderbreken. Een pas op de plaats is nodig om te bezien op welke wijze en op welke onderdelen wij al dan niet (kunnen) bijsturen.

In dit onderzoek betrekken wij de museumdirectie, de architect die in onze opdracht werkt en de bovengenoemde (pre)adviezen.

Wij stellen u vóór het zomerreces in kennis van onze bevindingen en conclusies.

In de tussentijd gaat de voorbereiding van de renovatie en restauratie van het gebouwdeel Van der Steur zelf, gewoon door. Naast dat er technisch noodzakelijke ingrepen nodig zijn die geen uitstel toelaten, willen we niet onnodig tijd verliezen.

Toezeggingen aan commissie BWB d.d. 23 november 2022

Met betrekking tot het VO:

- Wethouder (FODGP) neemt een inspanningsverplichting op zich om de diverse partijen (architect, directie museum) met elkaar in gesprek te brengen (22bb007968).
Zowel bestuurlijk als ambtelijk is er in verschillende samenstellingen intensief met elkaar gesproken. Wij hebben met de museumdirectie en de architect de conclusie getrokken dat we het ontwerpproces tijdelijk moeten onderbreken. Wij betrekken de directie en de architect in dit proces.
Wij stellen u voor hiermee toezegging 22bb007968 als afgedaan te beschouwen.
- Wethouder (FODGP) stuurt het Voorlopig Ontwerp, en ook een doorrekening van het Voorlopig Ontwerp inclusief de exploitatieberekeningen (22bb007963).
Zoals wij u hierboven hebben gemeld, hebben wij het VO recent laten doorrekenen. Hierover ligt de *“Notitie Toelichting bouwkostenramingen Renovatie Museum*

¹ In de adviesbrief van het museum wordt naar drie bijlagen verwezen. Gezien het zeer diepe detailniveau van deze bijlagen zijn deze niet geschikt om openbaar te maken.

Boijmans Van Beuningen” onder geheimhouding in de digitale kluis ter inzage voor de leden van de raad. Gelet op de uitkomsten van de doorrekeningen, hebben wij (nog) geen exploitatie berekeningen laten uitvoeren.

Wij stellen u voor om toezegging 22bb007963 als afgedaan te beschouwen.

- Wethouder (FODGP) zegt toe met collega Buitenruimte nogmaals naar de entree van het museum te kijken (22bb007966). Dit overleg heeft plaatsgevonden.
De entree is onlosmakelijk onderdeel van het onderzoek dat wij de komende maanden uitvoeren.
Wij stellen u voor om toezegging 22bb007966 als afgedaan te beschouwen.
- Wethouder (FODGP) neemt contact op met de nieuwe pandeigenaren Westersingel en komt hierop terug in de volgende voortgangsrapportage (22bb007964)
De vorige eigenaar heeft bij de verkoop een clause en een boetebeding opgenomen die het de koper onmogelijk maakt om de villa's en de grond voor een periode van 10 jaar voor een bestemming van MBVB te gebruiken. De nieuwe eigenaar heeft in een gesprek met vertegenwoordigers van de gemeente gesteld dat een eventuele inpassing van onderdelen van MBVB in de gebouwen geen deel uitmaakt van de plannen die de eigenaar heeft.
Wij stellen voor hiermee toezegging 22bb007964 als afgedaan te beschouwen.
- Bij de aanbieding van het Voorlopig Ontwerp geeft de wethouder (OCT) de stand van zaken van de motie 'Iedereen maakt de Stad' (22bb007967)
Uw raad heeft deze motie op 8 februari 2022 afgedaan (21bb004322). Wij informeren u voor de zomer over de wijze waarop wij de stad betrekken bij de renovatie van MBVB.

Motie 'De directie gaat over kunst, niet over de renovatie' d.d. 16 december 2021 (21bb16257)

De motie verzoekt het college om te onderzoeken of de uitgangspunten en wensen die het college en de gemeenteraad destijds [bij de verzelfstandiging van de takken van dienst in de cultuursector] voor ogen hadden, zijn gerealiseerd; of herziening nodig en mogelijk is; en daarin te betrekken de verantwoordelijkheden en sturingsmogelijkheden van de gemeente bij de renovatie; en de uitkomsten hiervan terug te koppelen aan de raad. In ons tussenbericht d.d. 29 september 2022 (22bb006234) hebben wij u gemeld dat wij bij de afdoening van de motie een verbinding willen kunnen leggen met het Beleidskader Verbonden partijen en bestuurlijke relaties. Uw raad heeft dit beleidskader onlangs, op 2 februari 2023 vastgesteld (23bb000464). Wij willen een gedegen verbinding leggen tussen het in de motie gevraagde onderzoek en het beleidskader, wij kunnen u daarover in het vierde kwartaal van 2023 berichten.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Op dit moment is nog niet duidelijk óf en zo ja, welke vertraging het onderbreken van het ontwerpproces met zich mee brengt en wat de daarmee samenhangende financiële gevolgen zijn (zoals extra kosten voor gebouwbeheer en onderhoud, opslag van de collectie). Wij informeren u hierover ook vóór het zomerreces.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlagen:

- Voortgangsrapportage renovatie MBVB 1 september 2022 tot en met 28 februari 2023
- Advies Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
- Advies Commissie voor Welstand en Monumenten
- Advies Externe klankbordgroep
- Advies Museumorganisatie
- GEHEIM Notitie *Toelichting bouwkostenramingen Renovatie Museum Boijmans Van Beuningen* GEHEIM